

LUPATA

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.

— Telefon Nr. 47—82. —

.. .. . APARE

sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11

Insertiuni după învoială.

Scrisori nefrancat: se refuză.

Lupta pentru școale.

Consistorul metropolitan al bisericii noastre române ortodoxe s'a ocupat în ședințele din zilele acestea de greaua problemă a viitorului școalelor noastre amenințate cu pieirea și a cercat să aducă soluții cari ar putea mântui din gura bălaurului cea mai scumpă comoară a noastră.

Recunoaștem cu toții nu numai primejdia cu care ne amenință în orice condiții legea lui Apponyi, dar și situația noastră internă atât de grea pricinuită de sărăcia noastră mare și trupească și sufletească, dar conștiința acestor două rele nu decepțiune ci încredere și îmbărbătare va trebui să ne insufle.

După toate prevederile școala noastră de până acum, oricâte eforturi am face, nu ni-o mai putem păstra așa cum ni-am păstrat-o; sărăcia ne va înghiți multe școli în locul cărora se va înălța azi mâne școala de stat, care, accentuăm totdeauna, nu va ajunge să-și vadă în veci visul cu ochii. Nu presupunem că între ai noștri s'ar afla dușmani ai școalei românești — deși pe oamenii comozi mai că i-am putea și pune printre aceștia — și nu-i permis să credem că se vor găsi la tot pasul de aceia cari să privească fără durere cum ni se duc școlile, — dimpotrivă avem convingerea că barbara lege a făcut să se cutremure și ultima fibră a sufletului fiecăruia. Dar asta nu-i de ajuns. Datoria noastră a tuturor a să *opunem atentatului lui Apponyi o putere de a noastră care să ne apere și de aici înainte.*

Consistorul metropolitan al bisericii române ortodoxe s'a achitat de datoria sa hotărând că „biserica va susține și mai departe toate școlile, în cât se poate, din mijloacele bisericii și cu ajutorul bisericii“. E acum datoria altor foruri, ca dimpreună cu consistorul metropolitan, să caute a face ca acel „încât se poate“ să nu fie fatal pentru noi. Să caute toți cei chemați ca „să se poată“ în fiecare loc sau cel puțin în cele mai multe locuri unde până acum a fluturat steagul limbei și culturai noastre românești.

Tocmai pentru susținerea celor mai primejdite locuri trebuie să se desvolte interesul cel mai mare și să se caute toate modalitățile, în și afară de biserică, pentru ca nici din

acestea să nu pierdem de cât tocmai ce nu se mai poate susține cu nici un preț. Mână în mână cu biserică trebuie să mergă întreaga obște românească și aici iarăși consistoarele vor avea să facă planul: *cum* să vie în ajutor lumea românească, cum s'ar putea câștiga mijloace din afară de biserică?

Una din cele mai mari griji trebuie să o puie forurile bisericesti pe enunțarea consistorului metropolitan că „comunele cari nu pot, vor arăta de unde cred ele că s'ar putea ajutama“. Aici e punctul archimedic al vieții celor mai multe școale ale noastre. Să nu trecem cu una cu două și să spunem simplu: școala asta n'o mai putem susține, nici asta, nici asta, ci să batem stăruitor până ni-se va deschide pretutindeni.

Dacă nu sintem atât de mari și atât de optimiști încât să credem că ni-am putea conserva, sub raportul de care e vorba, pretutindeni, nu-i permis să fim nici atât de pesimiști încât să credem că nu vom mai putea salva de cât foarte puțin. — Avem trei ani în cari ne putem pregăti în acest interval de timp se va putea face pretutindeni ceea-ce cere consistorul metropolitan, adică se va putea face conscrierea salarelor de până aci și a ameliorărilor ce se vor putea face și se va putea sonda în fiecare loc terenul așa ca să se știe sigur cum stăm, pentru-ca la 1910, momentul decisiv, să ne găsească atât de bine pregătiți, încât să nu ne poată pricinui prea mari stricăciuni. *Nu va fi permis să lăsăm să ne înghită noua lege nici una din școlile cari au mai mult decât doi învățători, și va trebui să asigurăm în toate părțile țării centre școlare, unde să grăbească cei mai mulți copii din împrejurimi.*

Fără fortărețe întărite nu-i permis să rămânem nicăiri.

Chiar așa de săraci nu suntem, precum nu suntem nici atât de ticăloși încât să rămânem în cele mai multe părți imposibili în fața loviturilor drăcești.

Veleitățile confesionale, credem că nu se va găsi cine să le scormonească și odată hotărât de forul cel mai înalt ortodox că „în comunele mestecate cu Români de confesiune gr. catolică să se susțină numai o singură școală, având să poarte caracterul majorității populațiunii ro-

mâne“ va amuți și glasul de cobe al acelor cari au făcut de atâtea ori să nu se poată face o înțelegere între catolici și „*acatolici*“.

În ceasuri ca acestea doar nu va mai plana asupra capului nostru blestemul ca să ne roadă a „pimei răutate“ și să ne îngroape acele diferențe dogmatice, a căror importanță nu e permis să o mai accentueze nimeni în vremuri ca acestea.

Dacă deputații noștri în lupta lor și în viața lor nu fac nici o deosebire că unul e unit sau neunit, e sigur că tot așa de bine trebuie să încapă și căpeteniile bisericesti și toți ceilalți slujitori ai ambelor biserici când se caută ajungerea aceluiași scop.

Consistorul mitropolitan din Sibiiu s'a achitat bine de datoria sa, pe hârtie. Ca credincioșii bisericii ortodoxe române așteaptă să se împlinească și în faptă ceea-ce s'a spus atât de cuminte la masa verde și s'a scris pe hârtie și pretind ca sub masca lui „încât se poate“ să nu se neglijeze nimic. Să nu uite nimeni că în fața problemei acesteia grele comoditatea e o crimă care nu se iartă și că biserică și neamul pretind să fie slujite de reprezentanții săi în mod și demn și folositor.

Biserica-soră e datoare să facă întocmai ca cea de la Sibiiu.

Să-i auzim și glasul ei.

Și să le vedem în curând pe amândouă la fapte, — la fapte mari, istorice.

Radicali sârbi rămân. Dorința partidelor coaliționiste n'are să se împlinească: deputații sârbi radicali vor rămânea și pe mai departe membri ai clubului naționalităților.

Unul dintre deputații sârbi, Manoilovici, a trimis ziarelor maghiare o desmințire în care declară că zvonurile despre eșirea lor din partidul naționalităților nu corăspund adevărului și sunt puse în circulație de dușmanii sârbilor. „Noi suntem prieteni ai *programului* partidului independist, dar nu-i vom părăsi pe deputații naționaliști“.

În același înțeles se exprimase și deputatul slovac Milan Hodja. „La ordinea zilei e astăzi sufragiul universal. În fața lui dispar toate celelalte chestiuni politice. Astăzi, când toate partidele întorc acestei reforme, spatele e cu neputință ca deputații sârbi să se apropie de coaliție și guvern“.

Vivat Apponyi!.. Fostul deputat dela Bichiş Achim András, a adresat eri o telegramă mai multor ziare din Bndapesta. Telegrama e scurtă, dar elocventă :

„Fiul meu Bandi n'a fost primit în școala elementară de stat din Ciaba, pe motiv că e fiul unui agitator socialist. Am fost nevoit să-l înscriu la școala evreiască.“

Vivat „liberalul“ Apponyi!

Lupta națională a Valahilor. Sub titlul acesta „P. H.“ discută adunările „Asociațiunei“, cu temeinicia care caracterizează această foaie șovinistă. Confundă Asociația cu societatea fondului de teatru, nu știe că adunările culturale ce se țin în centrele românești sunt adunările despărțimintelor Asociației și încheie :

„Deocamdată ținta românilor e să înființeze în orașe și comunele mai mari asociații culturale, pregătind astfel terenul pentru teatrele românești ce sunt a se înființa. Cele dintâi teatre se vor înființa în centrele mai mari, unde se poate, însă, se vor folosi de teatrele mai mici cari există deja. Astfel în Dej au cerut să li se pună la dispoziție teatrul maghiar. Publicul comitatului a refuzat, însă, împlinirea cererii. Români sunt hotărâți să-și înoiască rugămintea mereu, până va fi încununată de succes“.

Mai mari gogămăni cu greu se vor fi scris în presa maghiară.

Chestiunea „drabantului“ Majos. Eri a avut loc în Sătmar adunarea congregațională extraordinară convocată în chestiunea numirii „drabantului“ Majos de funcționar la o direcție financiară. Indată după deschiderea adunării, comitele suprem Falussy a declarat — pe baza împuternicirii sale — că ministrul-președinte Wekerle prin numirea din chestiune n'a voit să ofenseze „sentimentele patriotice“ și nici să bagatelizeze rezistența națională ce-o desfășurase comitatul Sătmarului în era drabantilor.

Adunarea a votat pe urmă o rezoluție în care se zice că: adunarea cu indignare patriotică a luat act de numirea drabantului

Majos; declarația ministrului Wekerle numai în acel caz o poate lua cu satisfacție la cunoștință, dacă li dă garanții că pe viitor nu va numi în oficiile publice indivizi cari pe vremea opoziției naționale au luptat împotriva națiunii.“

Luby Géza și Szabó Albert, fostul candidat popular la Careii-mari, propuseseră ca Wekerle să fie tras la răspundere în Camera deputaților. Propunerea lor însă n'a întrunit decât 20 de voturi.

Caracteristică e o declarație a comiteului suprem care a spus că toată chestiunea e opera iezuitului turbat Szabó Albert, pe care nu-l sprijinește decât deputatul Luby Géza. Legătura între Luby, Kossuthistul, și Szabó, iezuitul, se explică prin faptul că Luby e sărac, iar Szabó — bogat...

Adunarea a fost foarte zgomotoasă...

ROMÂNIA.

Interview cu V. Kogălniceanu.

Ziarul berlinez „Vossische Zeitung“, unul dintre cele mai vechi și mai distinse ale Germaniei, publică un interesant interview cu dl Vasile Kogălniceanu.

În introducerea la acest interview se spune că amnistia a pornit din inițiativa regelui, care numai cu greu s'a decis să aprobe măsurile de represiune și care nu s'a putut obicinui cu gândul ca mii de fii ai țării să zacă prin închisori sub acuzarea de rebeliune.

Țăranii sunt foarte recunoscători suveranului pentru că a acordat amnistia, mai ales că știu că și manifestul prin care se promit reformele tot din inițiativa regelui a pornit.

Asupra tuturor acestor chestiuni, s'a pronunțat și dl Kogălniceanu, astfel :

„Țăranul nostru care are o mare neîncredere în partidele noastre politice, are deplină încredere în făgăduelile și bunele intențiuni ale suveranului.

„Dacă însă partidul liberal, astăzi la cârmă, în care, ca și în partidul conservator pre-

ponderează marii proprietari, — dacă acest partid ar încerca să ciuntească reformele făgăduite, sau să nu le realizeze de loc, urmările ar fi îngrozitoare.

„Răscoala din primăvara aceasta — a continuat d. Kogălniceanu — a fost ca explozia unui butoi cu praf de pușcă, în care a căzut o schinteie.

„De o organizare a răscoalei nici vorbă n'a fost.

„Izbucnirea unor nemulțumiri locale într'un județ oarecare al Moldovei a fost de ajuns, pentru ca focul răzvrătirii care mocnea în sufletul întregii populațiuni țărănești, să se răspândească cu repeziciunea fulgerului și focul s'a oprit abia acolo, unde i s'a opus toată puterea forței armate.

„În timpul răscoalei țării au dat dovadă de un curaj și de o putere de sacrificiu, cari te împacă cu ororile comise și dovedesc că la sufletul țăranului român, există un sămbure de bărbăție și conștiință de sine, cari conțin în sine cele mai bune speranțe pentru viitor.

„Țăranii noștri au devenit conștienți de situațiunea mizerabilă în care i-au adus apăsarea și exploatarea seculară și lipsa de drepturi în care trăesc. Dacă și acum nu s'ar face nimic pentru a le îndrepta situația disperarea lor va izbucni în mod mult mai îngrozitor și steagul răzvrătirii va fi purtat în strigătul de „Trăiască regele!“ din sat în sat“.

La întrebarea cari sunt revendicările partidului țărănesc în chestia agrară, d. Kogălniceanu a răspuns :

„Deocamdată nu vrom altceva de cât ceeace posedă chiar acum țării români în Transilvania.

„În primul rând vrom să se înființeze fânețe și pășuni comunale, precum și păduri comunale, pentru ca țăranul să nu fie la discreția marilor proprietari și arăndași.

„Apoi mai vrom întărirea și înmulțirea proprietății țărănești, și aceasta nu numai din motive sociale, ci și din motive naționale.

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.“

Dela cei ce nu mai sunt.

— D. Bojincă către M. Kogălniceanu. —

Mult prețuite Domnule!

Deși sunt convins că negoțiile Legislativei cu cari ca membru al Camerei sunteți însărcinați sunt atât de grele, încât vă preocupă cea mai mare parte a timpului; cu toate acestea, cunoscându-Vă rara capacitate, însoțită de o extraordinară activitate, cu care toate le învingeți, pedeparte; iar pe de alta bunăvoința ce-mi arătați, la ocaziunea întâlnirii noastre, de a mă adresa la persoana Dvoastră în chestiunea pensiunii mele, m'au încurajat, odată cu expunerea faptului, a Vă face următoarea rugămintă :

Consiliul de Miniștri în ședința 28 din 16 Mai 1861 mi-au acordat pensiunea convenită pentru serviciile făcute țării cu neîntrerupere curs de 28 ani în funcțiunea de Jurisconsult al Statului, de director al seminarului Socola, curs de 6 ani, pre carele tot eu l'am și organizat în anul 1834, ca profesor de legi în Academia Țării curs de 4 ani și în fine ca Ministru al Justiției, pre care toate le-am îndeplinit, nu ca *ndimitul*, ci cu toată

fidelitatea patriotică națională, precum Vă este cunoscut.

Încuviințata pensiune au câștigat tot atunci și sancționarea Preainălțatului Domn, fără ca până acum să se fi realizat estradarea ei, subț cuvânt că § Pensiunilor era acoperit, atunci când altor persoane, precum între alții Domnului Teodor Albineț, fostului Casier, și Dlui Costache Filipescu, fostului Director la Departamentul de Finanțe, carii s'au retras din serviciu în urma încuviințatei mie pensiuni, adică la 31 Decembrie 1861, li s'au eliberat pensiunile de a doua zi dela 1 Ian. 1862, pe care le și trag nesmintit până astăzi.

Reclamând fără vre-un rezultat la Ministerul de Finanțe în timpul DD. Balș și T. Ghica, în fine am fost nevoit la 2 Sept. a. c., a interpela pre Domnul Ministru actual al Justiției, de a mijloci, ca pentru unul ce am servit în ramul justiției, eliberarea încuviințatei de atâta timp pensiuni, care având bunătate de a interveni la Ministerul de Finanțe, de la acesta am căpătat alăturata în copie încunoștințare, după care ar urma a se cere dela Cameră un credit, pentru a mi se putea efectua eliberarea pensiunii; precum am văzut că s'au urmat și cu alții între carii și pentru D. Hadicu.

Deci îmi iau îndrăzneala plecat a Vă ruga ca să binevoiti a sacrifica din minutele libere ce le veți fi având și pentru mine anile, mijlocind pe de o parte la Ministerul de Finanțe deliberarea în realitate a sancționatei pensiuni; iar pe de alta, dacă nu se poate fără cerere de credit, a stării pentru mai curândă înaintare a unei asemenea cereri, și tot odată a mijloci și la alți DD. Deputați sprijinirea în Cameră.

Sperez că veți găsi sprijinul mai multor DD. Deputați, carii cunosc îndelungatele mele servicii făcute cu fidelitate Țării, dar și din acei ce nu mă cunosc, nu cred că s'ar găsi cineva carele să vie a-mi nega un drept atât de clar, recunoscut și sancționat de Guvern, cu atâta mai puțin, cu cât s'au încuviințat asemenea credite de pensiuni mai multor persoane retrase din serviciu în urma mea, care n'au avut nici numărul anilor de serviciu, ce-l am eu, nici etatea aproape de 62 ani, care apasă umerii mei.

Sperând că prin o binevoitoare stăruință, veți reuși a efectua mai curând ce cât ori care altul rezultatul dorit, repețit Vă rog a-mi îmbrătoșa cererea, fiind bine încredințați că Vă voi rămânea cu adâncă recunoștință în toate privirile pentru osteneala ce veți binevoii a pune în acest obiect.

„Țăranul român, în deosebire de boer, s'a arătat întotdeauna ca cel mai sigur păstrător al existenței noastre naționale. Cea mai bună dovadă pentru aceasta o avem în Transilvania, unde, mulțumită dezvoltării sănătoase a stărei țărănești, poporul românesc, cu toate persecuțiunile, nu progresează încontinuu numai economic, ci și naționalmente.”

„Aceleași garanții ale unei dezvoltări sănătoase trebuie create și în regatul României, unde marea mulțime a populației țărănești, e ținută în starea cea mai rea de înăpoiere, cu toate formele democratice exterioare.”

Dispoziții salutare.

D. dr. Cantacuzino, directorul general al serviciului sanitar, a luat dispozițiunea că sătenilor din fie-care comună să li se ofere, în fie-care zi de Duminecă și sărbătoare, mese gratuite în care să li se explice chipul de preparare al alimentelor, pentru a-i deprinde cu o hrană mai substanțială.

Comunele vor fi înzestrate cu un fond special pentru aceste mese. Măsura e datorită faptului că sătenii obicinuesc a-și vinde mai toate produsele lor, fără a opri o parte și pentru consumațiunea lor.

O statistică interesantă.

O interesantă statistică a direcției poștelor române.

Servitorii de „dincolo”, unii Români, dar mulți Unguri și Secui, au trimis acasă anul trecut 3.980.000 de lei (afară de ce au dus cu ei cei întorși). Grădinarii bulgari și-au îmbogățit țara cu 867.774 lei, trimiși prin mandat (și poate încă pe atâta duși în buzunarele șalvarilor). Luxul se înscrie cu 5.585.000 de lei în mandate pentru Paris (adecă 3.500.000 mai mult decât anul trecut).

Prin mandate, în total, România a plătit străinătății peste 20.000.000 și străinătatea i-a trimis abia 4.000.000.

Primiți, Vă rog, Domnule asigurarea prea distinsei mele stime, cu care am onoare a mă subsemna al Dvoastră,

plecat servitor și sincer amic

D. Bojinca m. p.

1862. Noemv. 24

lassi.

Adnex: Copie după adresa Ministerului de Finanțe, No. 26563, secția Comptabilității generale. Biroul Datoriei publice.

București 1862, N-vrie 13.

Domnul meu!

Cu adresa Domnului Ministru Justiției primindu-se în copie petiția ce i-ați adresat cu data de 2 Septemvrie anul curent în cazul pensiunii ce pretindeți.

Am onoare Domnule a Vă răspunde că dela 1 Ianuarie 1863, Guvernul speră a i-se aproba deschiderea creditului convenit pentru aseminea pensiuni, cari, fiind încuviințată de Cameră, Vi se va libera dela data încuviințării menționatului credit.

Primiți, Domnul meu, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

P. Ministru: R. Iliescu m. p.

Direct. Serviciului Compt. generale:

A. Duca m. p.

Domnului Damaschin Bojinca, Iassi.

(Academia română; Corespondența Kogălniceanu).

Scrisoare din Sibiu.

Ca oricare centru românesc la începutul unui nou an școlar, Sibiuul își are și el senzațiile sale. S'au întors în vilegiatură profesorii, vin rând pe rând, alături de elevii cei vechi, gravi și îngrijorați, o seamă de noviți cu ochii cercetători și îngrijați și ei de câte vor avea să pățească în anii pe cari au să-i petreacă aici. O mișcare vie pretutindeni. Strada Măcelarilor, băjbăie de atâta viață românească. Printre capetenii bisericesti ale întregii mitropolii, adunate aci pentru ședințele consistoriului mitropolitan se amestecă mulțime de preoți și de învățători ca și rândurile nesfârșite de teologi și pedagogi vechi și noi cari dau asalt librăriei archidieceșane despoind-o de cărți și de rechizite școlare.

Roiuri dese se îndreaptă din apropierea catedralei în spre bisericuța evanghelică dela care nu mai e mult până la școala civilă a Asociațiunii, care e cercetată din an în an tot mai bine. Și la internat e o mișcare vie. Fetițele se despart cu atâta jale de părinții cari le-au adus.

Prin alte părți vezi amestecându-se viu printre ceilalți, la târgul de cărți, băieții români de cutare sau cutare clasă de liceu, la Unguri sau la Sași. Băieții cari intră în gimnaziu vin cu părinții, se înscriu, își cumpără cărți, își caută gazdă, în timp ce cei mai bătrâni le povestesc cu groază despre greutățile cari se sporesc din an în pe la aceste școli streine, aici la noi. Unii rād pe înfundate de icoana cea nouă a grandomaniei patriotice care s'a ținuit în zilele din urmă de păreții gimnasiului de stat, și care cu tinicheaua ei care-ți face în primul moment impresia că ai avea a face cu o trafic engrosistă, vrea să spui că aici să câștigă învățătura cea mare ale cărei falduri trei colori ies tot mai bine în relief ad maiorean patrial gloriām. Acest institut, cinstit până mai ieri, a apucat pe povârnișul celui mai descreierat șovinism. Anul din urmă elevii români au fost expuși celor mai scandaloase prigoniri, cari nu se știe ce vor aduce cu sine dacă nu se va afla vr'un om cuminte care să-i pună stavilă. Elevii români cad cu grāmada la examene și cei cari trec se refugiază pe la gimnaziile de prin alte locuri. Curentul pătimăș introdus de niște profesori iperzelosi cari redactează aici și două foi ungurești (Nagyszebeni ujság și Magyar határ ör) pline de fleacuri fantaziste a pus pe gânduri pe toată lumea de pe aici. Nu știu dacă cineva dintre ai noștri va interveni sau a intervenit ca să se curme aceste insanități.

La Seminar înscrierile s'au început Luni, în 2 Septemvrie. În cursul I teologic au fost primiți 52 de inși iar în cursul I pedagogic 40 și nu știu cât.

În corpul didactic dela seminar s'au făcut puține schimbări: profesorii Lupaș și Bălan au fost aleși provizori — ambii erau suplenți — iar dl Aurel Bratu a fost instituit ca suplinitor în locul dlui N. Vătășan, care și-a luat concediu mai scurt. În postul de econom seminarial a fost instituit dl C. Dimian în locul dlui A. Bena care a trecut în una din cancelariile consistoriale.

La celelalte școli a fost numit catechet dl I. Hacıotă, care în anul din urmă a fost în

Cluj, unde acum a fost numit dl P. Roșca, absolvent de teologie.

Vineri, s'au terminat ședințele fundațiunii Gozdu care a împărțit stipendii studenților. Sâmbătă s'au distribuit stipendii din fundațiunea Trandafil.

Luni, Marți și Mercuri, consistorul mitropolitan a discutat în ședințe plenare chestiunea conservării școalelor noastre, despre cari s'a scris la alt loc al acestui ziar. Dintre membrii consistorului, dl C. Brediceanu a depus Luni jurământul, fiindcă acuma intra pentru prima oară în această sesiune.

Tot cu această ocazie a fost ales secretar mitropolitan dl N. Zigre dela Oradea-Mare în locul dlui V. Baloga, director al școalei de fete de aici.

* * *

Conlocuitorii noștri sași, cari răsufală prin ziarul lor, altcum bine redactat, „Siebenbürgisches-Deutsches Tageblatt“ s'au putut întâlni cu următoarele lacrimi de crocodil vărsate în acest ziar cu prilejul unei foarte dureroase morți: A murit Erdélyi Hirlap. Cei cari i-au ținut în Cluj lumânarea vor avea de sigur mângâierea, că pe moarta o deplânge cineva din toată inima. Iată cum o deplânge numitul ziar. Sub titlul: „O foaie apusă”, scrie în numărul său de Marți:

O foaie apusă. „Erdélyi Hirlap“ ziarul fondat înainte cu 10 luni de niște profesori universitari din Cluj, anunță în numărul său de Sâmbătă că-și sistează apariția. E un semn rău pentru publicul cititor din Cluj, că o foaie care vorbia dela o înălțime atât de respectabilă și de morală, singura foaie din Cluj care se menținea la un nivel vest-european, nu se poate susține. Foaia aceasta observa în toate privințele o atitudine prietenoasă față de sași, deși își depunea obolul său și pe altarul idolului șovinismului.

Iată ce va să zică a fi „cuminte” și „circumspect”.

Mai interesanți de cât acești conlocuitori ai noștri sunt ceilalți conlocuitori, Ungurii, cari în anii din urmă au făcut fără îndoielă progrese mari în toate privințele și mai ales în ce privește șovinismul. Cele două ziare ale lor jubilează. Adesea găsești în ele articole de-ți stă mîntea în loc. În numărul din urmă (1 Sept.) se publică d. e. un articol de fond „Népkultura” în care se zice:

„Putem spune și fără a ne bate pieptul că cultura maghiară se află la un grad înalt. Abstrăgând pe cele două popoare mici din apus, pe olandezi și pe danezi, în lumea întreagă nu mai găsești alt popor care în raport cu numărul sufletelor să-și fi ridicat limba la o treaptă atât de înaltă și care să-și fi câștigat o cultură atât de impunătoare, ca noi Ungurii... Unui om străin îi e greu să ne învețe limba cu gramatica în mână, pentru cine o învață însă din practică, originalitatea ei și bogăția lexicului care rivalizează cu a limbei latinești, îi face, să o îndrăgească foarte repede.”

De acestea scriu și cetesc conlocuitorii noștri.

Ce să le faci, săracii?

Corespondent.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

Res Caransebesienses.

— Un „ecou“ din partea unui partaş al comunităţii de avere, la cartea deschisă a dlui Constantin Burdia — adresată către Graniceri. —

— (Sfârşit.) —

Foresterii primesc paşal de călătorie şi d-lor petrec pe la concedii şi să ocupă cu lucrări private, pe când din sânul comitetului să trimit experţi — cu diurne groase — ca să viziteze pădurile şi apoi să facă ca experţi — propuneri comitetului. Aşa a fost anul trecut preotul Novacovici în teritoriul Almaşului şi d-l Miulescu în teritoriul din Craina, ca experţi, prin pădurile noastre.

Nici prin minte nu-mi trece a trage la îndoială cunoştinţele d-lor în cele silvanale, e vorba numai de risipa de bani cu diurnele plătite.

În fosta graniţă s'a administrat toată averea la olaltă — formând precum am spus: 368.402 jugăre pădure, numai prin un magistrul silvanal şi doi prim-forestieri în Caransebeş. Acuma, când avem pădure numai pe jumătate — ne trebuie un aparat şi mai mare, am ajuns să ne împedecăm şi la forestierii din afară, cu magistrii silvanali.

Susţinerea acestui aparat — cu ranguri multe — rupe din venitele noastre şi, dacă risipirea merge în toate tot aşa, să nu ne mirăm dacă ajungem şi noi în concurs ca cei dela No. 14. Stai să crez că ţinta aceasta o are Burdia în vedere — măcar că zice: că com. de avere trebuie apărată şi susţinută cu orice preţ.

Noi din toate proiectele lui Burdia, n'avem absolut nimica. Ce folos au grănicerii din clădirea liniei ferate Caransebeş-Haţeg, la care s'a dat un ajutor de atâtea mii? Miile acelea, împărţite între comunele din graniţă ajunse la sărăcie, i-ar fi scăpat pe bieţii grăniceri de toba executorului, care neconţenit îi sună pentru restanţele de dare şi altele.

Nici de la internatul de pe lângă gimnaziu să nu ne aşteptăm la vreun procedeu corect.

Din 94 comune împădurite, ar trebui 94 de elevi să se bucure de acest presuntiv-beneficiu — ca să fie egal împărtaşite. Să nu premergem însă timpului, căci el ne va arăta, câţi din cei neimpăduriti se vor nutri — vorba dlui Burdia — la pieptul de mamă iubitoare a com. d. avere.

Burdia, în nizuinţa sa de a trage toate meritele pe partea sa, aruncă o umbră asupra conducătorilor din trecut dintre cari şi azi sunt în viaţă şi zice: „cu dreptul ar merita, că noi grănicerii să tragem la răspundere pe aceia cari n'au făcut nimica pentru înaintarea poporului etc. etc.“

Nostime vorbe de la un bărbat, care precum v'am arătat — a putut, dar nu a făcut nimica pentru grăniceri ci le ţine drepturile încătuşate — ca: „să nu'ş taie creanga de sub picioare;“ îndrăzneată afirmare, când noi îl putem ori-când trage la răspundere pentru conducerea necorectă la com. de avere.

Iubiţilor grănicerii!

Ca urmaşi ai acelor grăniceri, cari denumărate ori au primit dela iubitul nostru Impărat şi Rege laude pentru alipirea şi iubirea, — credinţa şi statornicia lor faţă de tron şi patrie; — despre a căror vitejie — în istoria Statului aflăm scrise pagini întregi; — cari apoi am primit pentru purtarea moştrămoşilor noştri, drept răsplată şi recunoştinţă, un dar într'adevăr Impărătesc: pădurile, cari sunt acum ale noastre — să nu ne lăsăm batjocoriţi de un Burdia, Burdia care nu numai pe noi ne batjocoreşte în fel şi chip ci — batjocoreşte chiar şi dispoziţiile legate de Impăratul Rege de darul său marinimos. Să nu ne mirăm, însă, căci în public, la o alegere a fost îndrumat de generalul Doda — să'şi arunce ţigareta şi să'şi descopere capul, când se aduc urări pentru Impărat şi Rege. În trufia sa, nici atâtea stimă nu a arătat faţă de Impăratul

Rege, — pe când grănicerii stăteau, cu capetele descoperite, când se amintea numele iubitului nostru Impărat şi Rege.

Stimă nu arată nici în prezent faţă de dispoziţiile dictate de Impăratul Rege legate de pădurile cari ni-s'au dăruit.

Ar fi o laşitate din partea noastră, dacă am suferi şi mai departe starea aceasta ruşinoasă pentru noi — dacă am mai suferi batjocorirea noastră şi a dispoziţiilor Impăratului-Rege prin Burdia.

Nu de contrari politici ai d-sale am asculta noi — ci de chiar îndrumările sale, dacă ne-am hotărât să-l tragem la răspundere pentru-că nu conduce averea noastră în cadrele prescrise de statute şi de legile Statului.

Suntem siliţi să păşim înaintea tribunalului, căci ni-s'au prevestit, că: „şi pe viitor să vor face alegerile, în lipsa altor dispoziţiuni, tot pe baza alegerilor de până acuma“.

Ca să ne lipsească aceste dispoziţiuni din partea noastră — e dovadă, ca reprezentanţa comunităţii de avere recunoaşte îndreptăţirea, ca numai cei împăduriti să fie aleşi — dar nu află acum timpul potrivit pentru schimbarea statutelor.

Să păşim cu d-sa înaintea tribunalului regesc; tribunalul să decidă în chestia îndreptăţirii noastre. Acolo să dovedească fiecare cu câtă avere participă şi în care comună şi sub care Nr. e introdus, ca partaş la com. de avere.

Să nu aveţi frică de tribunal, căci în pragul acestuia au gătat-o Burdia cu „cărpiţurile“ şi cu laudele, peste acest prag are să păşască numai cu argumente şi documente adevărate.

Înainte deci, iubiţi grăniceri, să desbrăcăm drepturile noastre de minciunile cu cari ni-le-a învăluit Burdia.

Nu va putea zice Burdia — că agit în contra statului, când vă arăt calea către tribunal; tribunalul e baza statului.

Nu va putea zice Burdia, că voesc să-l scot din deputăţie, sau postul de preşedinte — aceasta numai în America ar fi posibil; — nu va putea zice Burdia, că fac politică românească, căci nu vorbesc de naţiuni, ci vorbesc de proprietatea noastră, de posesiuni, cari ni sunt atacate prin un om, care n'are atâtea capacitate, să ne deschilenească pe noi — din comunele politice — ca pe o comunitate care îşi au averea comună într'o bucată.

Mă număr şi eu între proprietarii dela com. de avere, cunosc organizaţia ei şi mă simt adânc vătămat — când văd că un Burdia încearcă să ne îmbete cu apă rece, când văd, că numai interesul nostru nu-l are în vedere.

Altfel membrii din familia grănicerească No. 110 din comuna Armeniş — nu prin vorbe, ci prin fapte şi-au arătat iubirea faţă de neam, tron şi patrie — şi au primit — în rând cu grănicerii — lauda şi recunoştinţa Impăratului-Rege.

Caransebeş, la 1 Sept. 1907.

familia

No. 110 din Armeniş
ca împădurită la c. d. avere.

Cronica externă.

Casablanca.

„Figaro“ spune că francezii au aflat, că şi acele triburi, cari au fost până aci neutrale, ar fi hotărât să atace oraşul şi trupele franceze.

În dimineaţa zilei de 3 Septembrie colonelul Drude a trimis un detaşament de 6 companii infanterie şi vânători, un escadron cavalerie de spahii şi artilerie, ca să-i stea în cale inamicului.

Cavaleria marocană a rupt-o la fugă, când a sîrşit apropierea trupelor franceze.

Pe urmă s'au ivit însă trupe ajutătoare şi marocanii au reapărut.

Francezii au luat poziţie de bătaie. Tunurile au început să bubuie.

Marocanii se sporiau neconţenit şi francezii erau să fie împresuraţi.

Din nou alte trupe de cavalerie marocană au apărut pe culmi, cari coborără în goană coastele şi se apropiară până la 800 metri de francezi.

Colonelul Drude a dat ordin de retragere. Artileria franceză a acoperit retragerea.

Lupta a durat 4 ore, după cari Francezii au reintrat în castelele lor pe la orele trei după amiază-zi.

Franţa vrea să observe o ţinută absolut neutrală faţă de cearta pentru tron a sultanilor rivali.

Guvernul francez a hotărât a spori trupele pe cari le are în Maroc.

Spania, de altă parte, prevăzând că ostilităţile vor putea să dureze încă, a trimis o escadră de război la Cadix, care să aştepte acolo, gata pentru toate eventualităţile.

Conflict între Japonia şi China.

Din Newyork se telegrafiază că între China şi Japonia a izbucnit un conflict pentru insula Sanoh de pe râul Yalu. Guvernul Chinei a provocat Japonia să-şi revoce numai decât garnizoana de pe această insulă. Sunt temeri mari că vor avea loc ciocniri sângeroase. Japonia susţine că are drepturi asupra insulei. China însă i-le discută şi a trimis trupe spre a ocupa insula.

Japonezii sunt hotărâţi că în caz când China ar încerca să ocupe insula, să împedecă cu forţa debarcarea trupelor chinezeşti.

Locuitorii sunt în continuă agitaţie.

Demonstraţii irlandeze.

În Dublin a avut loc alaltăeri o întrunire publică în favorul home-rule-ului. Redmond unul dintre şefii partidului irlandez, a declarat că nu este reformă care ar putea împăca Irlanda, până ce Irlanda nu va avea legi irlandeze şi administraţia irlandeză. Naţiunea irlandeză nu e mulţumită cu domnia englezească.

Redmond a propus să se pornească o energică acţiune anti-englezească.

Mulţimea adunată a primit discursul lui Redmond cu aplauze entusiaste.

Ministrul de externe rusesc în Marienbad.

Ministrul afacerilor externe al Rusiei Isvolschi a fost primit ieri în audienţă de o oră de regele Angliei Eduard. În audienţă, în afară de întrevederile dela Wilhelmshöhe, Swinemünde, Marienbad şi Ischl, a fost vorba şi de convenţiunea anglo-rusească. Regele Eduard şi-a exprimat bucuria asupra încheierii acestei convenţiuni.

La despărţire, regele Eduard i-a conferit marea cruce a ordinului Victoria.

ŞTIRILE ZILEI.

Vineri, 5 Septembrie.

— Dl dr. Vasile Lucaciu — după cum aflăm cu bucurie — e mai bine şi pe calea însănătoşării depline. A şi părăsit patul şi a făcut plimbări mai scurte. Peste câteva zile va fi pe deplin însănătoşat, — spre bucuria tuturor.

— Z. Bârsan în Haţeg. Mâne, Sâmbătă, şi poimâne, Duminecă, dl Z. Bârsan va da două reprezentaţii teatrale în Haţeg, în sala otelului „Mielul de aur“.

Programul e: Sâmbătă: „Un preten“, dramă; „Cântecul cocoşului“, comedie; „Capriciul unui tată“, comedie, toate în câte un act. — Duminecă: „Noaptea de Octomvrie“, poem; „Nervosul“, comedie; „Cănel şi pisica“, comedie, toate în câte un act.

După serata de Duminică urmează dans. Inceputul la orele 8 seara.

— **Danie.** Aflăm din Telegraful român că dl Tulliu Roșescu, protopopul român-ortodox dela Cluj a contribuit la fondul Catedralei din Sibiu cu suma de 8 coroane, zi opt coroane.

— **Sedințele consistorului metropolitan** s'au ținut în zilele de 2, 3 și 4 Septembrie n. sub președinția excelenței sale dlui arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu, fiind prezenți președinții episcopi Nicolae Popea și Ioan I. Papp, arhimandriții: dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea și Vasile Mangra, protosincelii Dr. Eusebiu Roșca și Roman R. Ciorogariu, protopresbiterii: Ioan Papiu, Mihail Popoviciu, Ioan Droc, Nicolae Ivan, Mateiu Voilean și dr. George Popoviciu, iar dintre mireni: dr. Iosif Gall, Parteniu Cosma, Nicolae Zigre, Ioan Lenger și Coriolan Brediceanu și secretarul dr. Vasile Bologna.

Intre agendele cu cari s'a ocupat consistorul, amintim în primul rând instrucțiunea către eparhii în cauza articolului de lege 17 din 1907 și a instrucțiunii.

În numărul nostru de ieri am dat, pe scurt, hotărârile aduse în chestiunea aceasta. La loc de frunte ne ocupăm mai pe larg cu soarta școlilor noastre.

— **Csárdás la ruga din Reșița.** Crestăturile cresc mereu. Acum Reșițenii, despre cari nu am fost obicinuiți să auzim decât vești bune, îmulțesc ranele pe trupul chinutului nostru neam.

La ruga care s'a ținut în localitățile Casinei române s'a jucat csárdás când tocmai era să se sfârșească petrecerea.

Ne pare rău că — pe cum se zice — chiar preotul ar fi permis să se joace orice. Iar publicul asculta și fetițele îmbrăcate în pitorescul nostru port național (erau silite să joace cu jidanii prezenți).

Suntem obicinuiți să ne însuflețim în vremea grea în care trăim, iar nu să deplângem nesocotitele fapte ale unora. Reșițenilor le-a căzut și asta la inimă, dar a fost prea târziu. — *Un oaspe.*

— **Roosevelt — redactor.** Ziarele din America aduc știrea că actualul președinte al statelor unite americane, îndată ce se va retrage dela conducerea acestor state se va ocupa de redactarea unui mare ziar care are menirea de a susține cele mai mari interese ale americanilor. Roosevelt va fi redactorul ziarului „New-York Tribune“ care după o viață de câțiva ani s'a dovedit de cea mai bună foaie americană.

Alte ziare scriu că Roosevelt după ce va părăsi seauul de președinte al statelor unite se va face președinte al universității „Columbia“ din New-York.

— **„Luceafărul“.** Nr. 16, a apărut cu următorul sumar bogat: C. Sandu-Aldea. Datorie, D. Nanu, Turnul de Ivoriu (poezie). Dr. Alex. Bogdan, Limba literară și limba populară. I. Borcia, Ifigenia de Goethe, Act. IV. Sc. V-a. G. C. Ionescu, Boierul (sfârșit). * * Din Popor. V. Cioflec. Impresii: Umilă Coroană... O. C. T. Pagini străine: Scamatorul din Notre-Dame de Anatole France. Zoe Garbea, Expoziția de artă din Veneția (1907). Cronica: Frăție. O carte foarte bună. Un institut biblic. Știri. — Poșta Redacției.

Ilustrațiuni: Oscar Späthe: Satir (brons), Bacantă (marmură). Bustul arhitectului Clavel, Joița (marmură), Evlavie (Bas-relief în marmură).

— **Conflictul între China și Japonia.** La râul Yalu, cel de tristă anunțare pentru Ruși, s'a produs o mică ceartă de graniță între China și Japonia. Fiecare dintre litiganți reclamă pe seama sa insula Sanoh din râul Jalu. Guvernul chinez, crezând că dreptatea este pe partea sa, a somat guvernul japonez, să retragă garnizația de pe insulă, ceea-ce însă guvernul japonez nu

este învoit să o facă. E toamnă de serioase conflicte, căci ambele guverne au trimis trupe la fața locului.

— **Amorul ministrului de războiu rusesc.** Generalul Koltșevnikov fuse osândit pentru pretinsă agitație la temniță. Fiica generalului se hotărî atunci să meargă la ministrul de războiu pentru a-l ruga să intervină la țar în favorul părintelui său. La audiență s'a întâmplat însă ceva curios: ministrul de războiu se îndrăgosti de fată și o ceru de nevastă. Fata de voie de nevoie, cugetând că și cu jertfa aceasta va putea ajuta părintelui său, s'a învoit, așa că Luni a avut loc și cununia.

— **Conflict între soldați și civili.** Noaptea trecută pe străzile Cracoviei s'au luat la pâruială niște ofițeri cu civilii. În toiul luptei un locotenent a rănit grav pe un funcționar dela comitat.

— **Plecarea regelui Eduard din Marienbad.** Se anunță din Viena că regele Eduard pela sfârșitul Septembrie va pleca din Marienbad la Londra. Călătoria o va face prin pasul Calais.

— **Măcelul dela Pânade.** „P. H-p“ reproduce în numărul său de astăzi dintr'un ziar din Târgul-Mureșului (nu indică numele acestui ziar) articolul unui ziarist care a fost la Blaj și a descoperit firele compotului a cărei consecință a fost măcelul dela Pânade. Dăm în întregime articolul:

„Cu prilejul manevrelor de vară două regimente valahe au trecut prin Blaj. Ambele s'au bucurat mai multe zile de ospitalitatea valahilor. Ofițerii au petrecut timpul lor liber în societatea popilor valahi și a martirilor. Muzica militară a cântat fiecare zi în piață „Deșteaptă-te Române“. Efectele cântecului n'au lipsit. Valahii s'au extaziat la auzul imnului lor național și știrea că în Blaj a sunat ora reinvierii s'a lăsat cu iuteală prin satele învecinate. Corpul ofițeresc așa de pătruns, era că ține orgii pe pământ valah, încât pe un voluntar maghiar care voia să joace ciardașul într'o pauză ce ținuseră ofițerii oboșiți de horă, — l-au înjurat și i-au exprimat indignarea lor pentru purtarea sa necuviincioasă. Pretorele Simonffy a luat și el parte la petrecerile aceste împreunate cu „Deșteaptă-te Române“ și horă, dar n'a avut un singur cuvânt de protestare.

În vremea cât au stat aceste două regimente în Blaj, populația din Blaj și jur a trecut din agitație în agitație. Țăranii lucrau fără voie. Mai mult le plăcea să stea în cetate și să discute cele auzite și văzute și să urziască planuri.

Știrea despre zilele de sărbătoare din Blaj au ajuns și la Pânade și un dascăl obraznic l-a insultat grav pe un căpitan. Ce-a urmat se știe. Iuliu Maniu s'a îngrijit ca presa să fie informată. El însuși a fost în Pânade, unde și-a învățat frații ce să mințească. A scris în „Gaz. Tr.“ din Brașov trei articole agitatorice. Urmăriile se văd. Preoți dela sate, dascăli și „domni“ străini cari numai la evenimente mai mari se ivesc în Blaj vin și merg etc. . . .“

Minciuni mai stupide mai rar să citești.

— **Balonul dirijabil al Germanilor.** Din Berlin se telegrafiază că ascensiunea cu dirijabilul german a reușit pe deplin, mișcându-se balonul ușor împotriva vântului. Balonul s'a întors apoi iarăși la locul de unde a plecat.

— **O telegramă a ministrului de războiu austriac.** Referitor la manevrele din Austria ziarele, mai ales cele antimilitariste aduceau vești cari de cari mai alarmante despre chinuirea feciorilor cu marșuri colosale etc. Acum ministrul de războiu, care s'a informat asupra adevăratei stări a lucrurilor la cercurile competente, desmințește printr'o telegramă adresată președintelui comisiunii parlamentare de războiu toate versiunile colportate despre tratarea neumană a feciorilor la manevre din partea corpului ofițeresc.

— **O descoperire americană.** Mare senzație a produs un medic american cu o pretinsă descoperire a sa trimbițată cu mare alai prin revistele de medicină și după aceea prin presa de zi, pentru cari atari știri sunt totdeauna binevenite, mai ales în sezonul crastaveților. Descoperirea medicului W. H. Battle se referă la găsirea cauzelor, cari produc apendicita. Battle a aflat că boala aceasta provine mai ales din pânea făcută

din făină măcinată nu cu piatra, ci — după sistemul morilor moderne — între cilindri de fier. Iar asta se înțelege așa că sulurile în urma frecării continue se tocesc iar particulele mici de fier rătăcesc prin făină și astfel ajung în pâne și cu pânea în intestinul vermicular unde cauzează aprindere. Teoria aceasta poate fi verosimilă, dar nu pare a fi verificată pe deplin. Că obiecte streine intrate în intestinul vermicular pot produce apendicită este știut, dar asta nu se întâmplă cu siguranță în toate cazurile, după cum afirmă cei mai mulți medici.

Din cauza acestei „descoperiri“ proprietarii de moară din capitală au fost colosal de alarmați, temându-se de o eventuală deurtă economică pe piețele mari din Europa și America. Astfel ei au cerut avizul celebrăților medicale din capitală în chestia aceasta și au primit răspunsuri liniștitoare.

— **Pustiirea unui oraș.** Din Eperieș vine știrea că în orașul Kisszeben, unde zilele trecute se declarase un groaznic incendiu, în urma ploilor casele arse se probușesc rând pe rând. În casa parochială s'a întâmplat din cauza asta chiar și o nenorocire: perețele casei surpându-se, a omorât o femeie. Multe familii au rămas fără adăpost.

— **Câștigul lui D'Anuncio la loterie.** Marele scriitor italian D'Anunzio a câștigat la loteria din Firenze 50.000 lire. Numerii cu care a făcut acest terno sunt 68, 13 și 14.

— **Sfârșitul unui savant.** Din Petersburg se comunică următoarele: Psihiatrul Kaplan, cunoscut în cercurile savante de pretutindeni a fost trimis la Ufa pentru a liniști pe prinșonierii revoltați ai institutului pentru alienați. Medicul însă a pățito rău, căci într'un moment când medicul n'avea pază, revoltații l'au omorât făcându-l bucăți în sensul strict al cuvântului. Tragicul sfârșit al medicului a produs adânci regrete pretutindeni în străinătate.

— **Un pretins atentat asupra regelui nostru.** Eri nainte de amiază s'a răspândit în Viena știrea senzațională că împotriva monarhului s'ar fi comis un atentat la Klagenfurt. Vestea aceasta s'a plămădit așa că un necunoscut, pe când Majestatea Sa, eșise la plimbare cu trăsura, și trecând prin piața Alt-Platz, s'a apropiat cu bastonul ridicat de trăsura regală. După o oră știrea această a fost modificată astfel că un bătrân a pătruns prin cordonul polițial și mergea repede spre trăsura, ținând în mână o petiție. Mai în urmă s'a desmințit și versiunea aceasta menținându-se fama că pe câmpul de exercițiu a fost prins un ofițer italian care făcea spionaj, și de aci s'a produs povestea cu atentatul în contra Regelui. — **Lucru natural.** Oare cum s'ar fi trecut edițiile ziarelor de bulevard dacă nu colportând astfel de știri mincinoase, ca să nu le zicem senzaționale?

— **Revoltă într'o comună din Maramureș.** Din Sighetul Marmației se comunică următoarele: Locuitorii comunei Kabola-Csârda înarmați cu coase, săbii, topoare și drugi de fier au atacat pe negustorul de lemne Schreiber Hermann, care descinse în comună cu o comisie în afacerea composoratorului. În apropierea comunei se află o pădure, prin care trece un râuleț, din care lucrătorii se proved cu apă de băut. Schreiber ar fi voit ca râulețul să fie canalizat în altă direcție, unde jupânul ar avea mai mult profit cu expedierea lemnelor. Comisiunea aceasta ar fi avut să facă lui Schreiber pe voie. Poporul însă nu i-a dat voie și strigând: Nu lăsăm să ne luați apa de băut! — a atacat comisiunea și pe Schreiber.

Cei atacați atunci s'au baricadat în casa comunală. Judele a telefonat îndată la Sighet după gendarmi, de unde au venit 28 de inși în grabă mare. Sergentul de gendarmi a reușit să potolească revolta fără să intervină cu armele iar Schreiber a renunțat la planul său.

— **Almanachul societății „Petru Maior“.** format 8°, volum elegant, cu un cuprins variat și istoricul întregii activități,

a acestei societăți, costă numai 1 cor. plus 20 bani porto postal în loc de 4 cor. Se poate comanda direct dela societate trimițându-se costul pe adresa societății „Petru Maior.“

— **Omorări de trăsnet.** La Lulocor-Bol (Croatia) s'a iscat zilele trecute un mare vi-for, surprinzând la câmp pe mulți muncitori. Dnui dintre aceștia, cari voiau să se adăpofitească sub un arbore, au fost trăzniți.

— **Ucișor nebun.** La Semlin (Zimony) s'a întâmplat eri o dramă de familie înfiorătoare. Servitorul Lovreh și-a trimis de acasă nevasta, rămânând singur cu cei patru copilași ai săi acasă. După aceea a luat to-porul omorând trei băieți și rănind grav pe al patrulea. Fapta aceasta groaznică Lovreh a comis-o într'un moment de demență cum-plită. Avea idea fixă, că este turbeculosie, și că și fii săi au moștenit acest morb. După ce și-a ucis copiii, s'a împușcat și el.

— **Explozie într'o farmacie.** Într'o far-macie din capitală s'a produs eri după amiază o explozie de benzină, care din în-tâmplare n'a cauzat nici o stricăciune. A luat foc însă interiorul farmaciei, incendiul însă iute a fost localizat.

x **Adevărat,** mare bucurie e a ceti miile de scrisori pline de mulțumiri ce în conti-nuu sosesc dela acei morboși și suferinzi, cari cu ajutorul crucei duple magnetice au devenit pe deplin sănătoși.

Di Hengler Toma din Rudolfsgard comit. Torontal scrie următoarele: Prea stimat dle Müller! Budapesta Vj25 Vadász-utca 34. Deoarece aparatul domniei Tale R. B Nr. 86967 adeca crucea dublă magnetică pe cum-natul meu de boalele și suferințele ce leau avut l'a mântuit, vă rog trimiteți-mi pe adresa mea cu poșta o cruce dublă mag-netică.

Di Krug Ioan din Apatin, asemenea roagă pe dl Müller ai trimite asemenea cruce mag-netică pentru nevastă-sa, deoarece ce s'a con-vins, că numai crucea magnetică o va pu-tea scăpa de dureri, precum a scăpat de boale pe bunica lui. Un aparat costă 8 cor.

Partea științifică literară.

„Dracul în școală“, de Bolanden. — Trei reviste nouă: „Muscelul“, „Domnia legilor“ și „România nouă“.

(Sfârșit).

În timpul cel mai neobicinuit, la începutul verii acesteia, ne-am pomenit cu trei reviste nouă dintre cari două merită toată luarea aminte. Di Ionescu-Boteni, profesor la Câm-pulung, autorul unui frumos volum de schițe apărut în primăvara aceasta sub titlul „Casa din Muscel“ a scos o revistă numită „Mus-celul“ care trebuie pusă neapărat, nu numai în șirul celor mai bune reviste provinciale din România, dar alături de cele mai bune reviste literare cari au apărut și apar la noi. Di Boteni și-a început cariera literară la Sămănătorul, cea dintâi revistă săptămânală a noastră.

Di Boteni publică în revista dsale schițe frumoase, poezii populare, povești, tradiții, descrieri și tot ce poate cuprinde o revistă cu program sănătos.

Muscelului nu i-se poate dori de cât o viață lungă și spor bun pentru a putea crea și în Câmpulung, în timp scurt, o atmosferă tot așa de prielnică literaturii românești ca aceea pe care au creat-o în Craiova, în curs de un an și jumătate „Ramurile“ cari azi s'au ridicat la un nivel înalt.

A doua revistă apărută tot într'un oraș de provincie, e „Domnia Legilor“ pe care o scoate în Râmnicul Vâlcei unul dintre cei mai de inimă advocați ai României, dl A. Livezeanu, cunoscut ca un apărător fără plată al țărâniei sărace din Vâlcea și un naționalist intransigent. Revista aceasta care-ți reamintește nu numai ca formă de redactare și ca spirit dar chiar și ca format „Neamul românesc“, al d-lui Iorga a fost provocată de ultimele evenimente din țara românească, de răscoalele țărânești. În felul acesta ea, nizuind a aduce cât mai curând

în toate ale țării adevărata domnie nefătar-nică a legilor, se oprește la lămurirea celor mai actuale chestiuni, cari trebuie să pre-ocupe pe toți patrioții adevărați, la chestiune-nea țărânească sub toate raporturile ei, și peste tot la chestia națională din România. În acest punct se întâlnește cu „Apărarea Națională“ din Craiova și cu „Vocea Tu-tovei“ din Bârlad.

Reproduc din programul revistei urmă-toarele rânduri: „M'am hotărât să întreprind această publicație numai din dorința de a putea să vin în ajutorul aceluia cari și-au luat sarcina de a îndrepta relele de care suferă țara noastră, fie prin reformele a-grare ce urmează să se facă, fie prin apli-carea legilor cu stricteță și în mod egal pentru toți,—adică să domnească legile, după cum D. D. Sturdza a pus în fruntea pro-gramului liberal. Publicația de față are ro-lul de a denunța orice abuz și pe lângă a-ceasta mai are de scop de a explica săte-nilor legile de cari au mai multă nevoie spre a-i feri de acei ce ar voi să-i înșele și spre a putea ști până unde se întind drepturile lor. Va mai cuprinde și sfaturi practice asupra diferitelor producțiuni ce se pot extrage din munca lor, cum pot fi uti-lizate mai bine spre a se putea îmbunătăți și producția și traiul săteanului ca și al celor dela oraș.

Politica, sub orice formă, este exclusă dela această publicație. Vom critica ce e rău ori dela cine ar veni și vom lăuda binele tot așa. Trebuie să încetăm de a mai face critica guvernelor fără ca noi particularii să nu mai facem nimic.

Să lucrăm pentru mai multă inițiativă pri-vată dacă voim să avem rezultate folositoare și sigure.

Nu trebuie să ne temem când ne facem datoria, căci contra dreptății și a binelui ni-meni nu va căuta să se opuiască. Acum e vre-mea să arate fiecare, cu ce poate fi folositor țării, acum când patria are atâta nevoie de ajutorul tuturor.“

Dacă dl Livezeanu nu e un scriitor după vocație, e un om care va avea să facă ne-sfârșit de multe lucruri bune pe toate te-renele, „Domnia legilor“ la care lucrează de ocamdată singur, îl va ajuta să alunge multe ilegalități și insanități. — Prețul de 10 bani de număr al acestei reviste va face ca ea să prindă rădăcini în pături largi, chiar și la țărani, ceea ce ar fi un mare câștig.

Nimeni nu poate avea altă dorință decât ca „Domnia legilor“ și în scris și în viață să trăiască mult — mult.

Mai mult decât „România nouă“ (în scris) pe care o scoate la București dl Ion Cal-omeri ca organ al „particului naționalist înaintat“. Căci revista asta cu un program abracadabra nu face alta decât să sporească cu una numărul puzdăriei de reviste slabe, de cari nici un cititor n'are nevoie.

Cei câțiva cititori pe cari se va întâmpla să-i aibă cumva să nu-i amăgească pe sus-țitorii revistei, lumea românească n'asteaptă nimic dela ea, — decât doar să nu mai apară.

N. Foișor.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(3)

Ivan Turghenieff.

Uite colea șisuga ce are să Vă servescă,“ adause arătând asupra unui argat ce intrase cu dânsul, un tânăr cu pletele retezate seurt, îno tunică vânăată ruptă în coate, și cu niște ciubote, ce numai pentru el n'au fost cro-ite. „Il eneamă Fedea. Fiți cu iertare față de noi, trebuie să Vă mai rog odată, de și copilul meu, mi-a oprit-o. Dacă nu alta, feciorul acesta se pricepe de minune la umplutul lulelei.

„Numai țigări“, răspunse Arcadis.

„Foarte cuminte. Și eu trag mai bucuos

figare, dar e de totului tot greu să capeți de cele bune în ținutul acesta așa departe de capitală.“

„Lasă-le naibii bocete“ — se amestecă Bazaroff — mai bine te pune colea pe ca-napea și lasă-mă să te privesc o leacă.“

Vassili Ivanovici șezu zâmbind. Semănă foarte cu fin-so, numai fruntea fi era mai coborâtă și mai îngustă și gura o leacă mai mare. Avea năravul să tragă neconținut din umeri, ca și când dungile croiturei de la mâneca redingot i l-ar vătăma. Clipea din ochi, tușea mărunț și îi tremurau degetele. Fiul său, chiar din contra, se deosebea printr'un fel de nemișcare nepăsătoare.

„Bocetele dracului! —grăi bătrânul—Nu-cumva îți inchipui că mă bat după mila oaspei? Doamne feri! N'am să-i dau a înțelege că noi suntem osândiți la o viață ca în pustiuri. Ba cred, pentru un om care își sfarmă capul nici nu pot exista pustiiri. Eu unul de toate mă apuc ca să nu mă las-copleșit de mușchi cum s'ar zice; să nu rămân „înapoia veacului“.

Vasili Ivanovici scoase din buzunar o bazma galbenă, nouă-nouță, ce făcu de și-o aduse când se dusese treaba chiliei lui Ar-cadis, și fluturând-o în aer continuă:

„Nu am să mă laud cu aceea, că mi-am lăsat jobagii să se răscumpere, trecându-le jumătate din pământul meu, deși am suferit mare pagubă. E o datorință. Cumintenia cea mai de răod te îndeamnă să faci ia a-cest chip. Nu pot înțelege de ce nu o pă-trunde asta și mintea celorlalti moșieri. Eu mă pricep la știință, la instrucția în ge-nere...“

„Intr'adevăr, văd p'aci „Amicul sănătății“ pe anul 1855, grăi Bazaroff.

„Mi-l trimite un vechi prietin în semn de amintire“, răspunse iute Vasili Ivanovici. —

„Dar ne mai pricepem și la frenologie“ adause îndreptându-se mai mult 'către Ar-cadis, și arătând pe dulap o căpătină mică de ipsos, țeasta căreia era împărțită într'o sumedenie de câmpuri...„nume ca Schönlein, ca Rademacher nu ni-s tocmai necunos-cute“.

„Lui Rademacher încă i-se dă crezământ în guvernământ?“ întrebă Bazaroff.

Pe Vasili Ivanovici îl cuprinsese tusa.

„In guvernământul X... Fără îndoială o știți asta mai bine dv. domnilor. Nu ne stă capul să ne luăm la întrecute cu voi. Voi sunteți meniși să ne fiți urmașii. Pe vremea mea, îmi aduc aminte ce de răs ne părea *humoralistul* Hoffman ori Brovn cu *vitalismul* lui, și totuși au făcut mare zarvă pe acele vremuri. Cutare nou om învățat își vine și-l scoate pe Rademacher; voi îl primiți cu vâlvă și te pomenești că peste 20 de ani își vor bate joc de el la rândul său“.

Va urma

Economie.

Situația agricolă în Ungaria. Ministrul ungar de agricultură a dat eri publicității un raport asupra situației agricole din țeară.

Conform acestui raport alcătuit pe teme-iul comunicărilor corespondenților econo-mici situația agricolă se prezintă astfel:

În jumătatea a doua a lunei August tim-pul călduros și uscat din prima jumătate a lunei s'a continuat în întreaga țară. În Un-garia de Nord și de Ost au fost câteva ploii locale, îndeobște însă căldurile mari și se-ceta a pricinuit pagube simțitoare plantelor de săpat cucuruzul, cartofi, apoi plantelor de nutreț, viilor și poamelor.

Din cauza secetei agricultorii n'au putut face nici ogoarele și arăturile trebuincioase pentru semănăturile de toamnă.

Semănatul rapiței și al secerei de toamnă se face cu întârziere.

Cucuruzele timpurii în urma căldurilor anormale s'au copt prea din vreme, cu toate acestea desvoltarea grăunțelor e înde-stul de favorabilă. Cucuruzele târzii însă, au suferit din pricina căldurilor mari, așa că perderile vor fi simțitoare.

Cucuruz s'a semănat pe o întindere de 4.590.473 jughere catastrale; se sperează o recoltă în cifra medie de 947 m. metrice a jugherul catastral, în total 43.9 milioane m. metrice cucuruz, față de 41.38 milioane m. metrice din anul trecut.

Cartofii s'au scos deja în cele mai multe ținuturi. Recolta e în ținuturile din dreapta Dunărei, în ținuturile Tisei și în Ardeal satisfăcătoare și chiar mijlocie bună, îndeobște însă recolta e slabă.

Îndeosebi recolta cartofilor semănați târziu e compromisă.

Cartofii s'au semănat pe o întindere de 1.025.185 jughere catastrale, recolta va fi în cifra mijlocie de 43.67 măji metrice la jugherul catastral, în total 44.59 milioane m. metrice, față de 48.73 milioane măji metrice din anul trecut.

Plantele din grădini au suferit mult din cauza secetei. Timpul călduros a fost favorabil dezvoltării ardeiului și patlagelelor, păstăioasele, crastaveții, legumele și varza (curechiul) au mare lipsă de ploaie.

Fasolea nu s'a dezvoltat îndeost de bine, căldurile mari au grăbit coacerea.

Recolta îndeobște e mijlocie și submijlocie.

Hemeiul nu s'a dezvoltat favorabil, culesul s'a făcut, rezultatele nu sunt satisfăcătoare.

Meiul și hrișca. Meiul a dat o recoltă mijlocie, hrișca înflorită are lipsă mare de ploaie.

Cânepa și inul. Rezultatele sunt mijlocii. Cânepele cari nu sunt încă coapte promit o recoltă bună.

Tutunul. Foiile de tutun în urma secetei nu s'au dezvoltat favorabil. Recolta e în general satisfăcătoare.

Napit de zahăr și de nutreț neavând ploaie îndeajuns și la timp s'au dezvoltat nefavorabil, conținutul de zahăr e însă însemnat.

În unele ținuturi s'a început deja scoaterea și căratul napilor de zahăr.

Plantele de nutreț. O nouă cositură de trifoaie și luferne s'a putut face numai ținuturile în cari a plouat, îndeobște însă în urma secetei trifoaiele și lufernele nu s'au putut cosi, ci sunt folosite de pășune.

Otăvile au fost cosite în locurile așazate din apropierea apelor și unde a plouat îndeobște însă au fost păscute de vite.

Pășunile în urma căldurilor mari nu s'au putut desvolta astfel, că vitele îndeobște n'au iarbă de păscut.

Vitele au suferit mult din cauza căldurilor mari. Seceta mare a grăbit coacerea strugurilor, boabele însă nu s'au dezvoltat și îndeosebi în ținuturile din Ungaria de mijloc, au rămas mici. Peronospora încă a pricinuit pagube simțitoare.

Roada va fi îndeobște mijlocie și sub mijlocie.

Pomi. În urma secetei prospectele roadei de poame s'au redus. În urma căldurilor mari multe poame au căzut. Insectele însă au pricinuit pagube.

În unele ținuturi roada de mere, pere și îndeosebi de nuci va fi satisfăcătoare.

Prune vor fi puține.

Prețurile zahărului. Din Praga se vestește, că tendența în piața de zahăr e din nou fermă; prețurile se urcă.

Zahărul s'a scumpit cu 30 fileri. Ofertele sunt neînsemnate.

Fabricanții, — în urma știrilor nefavorabile despre recolta napilor de zahăr din Germania, — sunt foarte rezervați în oferte.

Falimentul unei mari firme din Paris. La bursa din Paris și în genere la toate bursele, vestea despre falimentul renumite și vechei firme, Gallet et Co. a cauzat mari surprize. Pasivele acestei bănci de bun renume fac suma de opt milioane franci, față de cari activele lipsesc cu desăvârșire.

Cauzele falimentului, sunt speculațiile îndrăznețe la bursă precum și multele angajamente în diferite fondări.

Bursa de efecte. Tendența generală la bursa de efecte a fost liniștită.

Știrile sosite din străinătate n'au fost de felul, ca să deie zor speculația. Speculanții au fost rezervați, au contribuit la aceasta și veștile rele asupra situației în piața de bani. Circulația a fost mărginită.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane	
„ „ austriac	—	634.50
„ „ ung. a.	—	741.50
„ băncei de escompt a.	—	475.—
„ soc. căilor ferate austro ung.	—	655.25
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	—	109.50
„ „ coroane 4 „ „	—	92.45
„ austr. de aur 4 „ „	—	115.—
„ „ coroane 4 „ „	—	96.25
Scrisuri fonciare „Albina“	—	101.—
Napoleon d'or (20 franci aur)	—	19.19
mărci germane, aur	—	23.56
Galbeni austriaci și ungurești	—	11.43
Bilete germane 100 mărci	—	117.72
„ franceze 100 franci	—	95.85
„ italiene 100 lire	—	95.87
„ române 100 lei	—	95.25
Ruble rusești de hârtie	—	2.54

Prețurile cerealelor. Târgul efectiv de cereale a fost azi cevaș mai viu, tendența liniștită.

Prețurile tuturor cerealelor s'au menținut.

Agricultorii sperează o nouă urcare a prețurilor, de oare-ce producția mondială de grâu nu e suficientă pentru acoperirea consumului.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 30.000 măji metrice grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kilograme greutate) s'a plătit 23 coroane 40 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kilograme greutate) 21 coroane 30 fileri de măjă metrică (= 100 kilograme).

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

			sosit	expediat
			măji	metrice
Grâu	—	18653	—	—
Secară	—	1616	—	—
Orz	—	5583	—	101
Ovăș	—	1169	—	7632
Cucuruz	—	—	—	168
Rapiță	—	152	—	211
Făină	—	—	—	9202
Tărâțe	—	200	—	1811

Tendența generală în târgul pe termen de cereale a fost liniștită.

Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Octomvrie: 11.45, 11.41—11.44; pro Aprilie 1908: 11.96, 11.92—11.95.

Secară pro Octomvrie: 9.79, 9.70—9.78. Ovăș pro Octomvrie: 8.09, 8.10—8.19.

Cucuruz pro Septemvrie: 6.70, 6.71—6.70 pro Aprilie 1908: 6.86, 6.86—6.87 K. de 50 kilograme.

Tarifuri transportului pe apă. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme.

Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș —, Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48, Timișoara —, Beciherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport, precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, maia metrică, frumos	23 cor. 40 fil.
„ „ „ „ mijlociu	22 cor. 75 fil.
„ „ „ „ mai slab	21 cor. 30 fil.
Secară, maia, m. dela	18 cor. 70 fil. 19.20
Orz	15 cor. 40 fil. — 15.80
Cucuruz nou,	13 cor. 70 fil. — 13.90
Ovăș,	16 cor. 15 fil. — 16.80
Rapiță,	— cor. — fil. — —

II.

Produse.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela 154 cor. — 155 cor
Slănină, „ 132 cor. — 139 cor
Cartofi, „ 380 cor. fl. 580

Spirt, „ 58.50 cor. — 59.50

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch)
(Prima calitate ungară).

Bătrâni — — — fileri kilograma
Tineri 137—138 fileri kilograma

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.

Patent Nr. 36967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret! Vindecă și înviorază pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a să da împrejurări, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche bătate de inimă, sgârciri de inimă, astma, auzul greu sgârcinri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală plamâni și picioare, reumă, podagră, tschis, udul în pat, influența insomnic, epilepsia, circulația nereguată a sângelui și a multor alte boale cari la tractare normală a medicului să vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca — isertrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică rog a proca aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta» de oare-ce «Glasul Volta» atât în Germania câtși în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice e recomandată în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 8.—

folositor la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. Expedițiile prin centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest,
V/25 Strada Vadász 34 colțul.

Am lipsă de un candidat de avocat

cu praxă bună cu începere din 15 Sept. 1907. A se adresa direct la mine.

Dr. Ioan Papp adv. Brad.

„Grănițerul“

Institut de credit și econ. ca societate pe acțiuni în Dobra.
Capit soc. C 250.000. Fond de rezervă C 60.000

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 6% interese. Depuneri până la 1000 cor. să pot ridica și să plătesc fără abdicere.

Acordă tot soiul de împrumuturi.

Cumpără și vinde realități.

Cu 1 Octomvrie 1907. deschide în piața Dobrei un magazin mare pentru produse, deci cumpără și vinde bucate și alte produse cu prețurile cele mai culante atât în mare cât și în detail.

DIRECȚIUNEA.

Banca Națională a României.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1906		1907	
19 August	ACTIV	11 August	18 August
106 276 516	75 151 516 Reserva metalică aur 79 442 821 31 125 000 „ Trate Aur . 33 595 000	111 167 980	113 037 821
998 327	Argint și diverse monete	915 447	752 939
79 975 310	Portofoliu Român și Străin	91 458 177	99 564 728
28 671 101	*) Impr. contra ef. pub. 12 471 650 „ „ „ „ In cont curent 23 026 942	35 074 434	35 498 592
11 999 924	Fonduri publice	11 999 924	11 999 924
14 801 390	Efectele fondului de rezervă	15 806 084	15 806 084
2 908 324	„ „ de amortizarea imob. și material	3 253 121	3 253 121
5 768 681	Imobili	5 898 570	5 900 315
603 725	Mobilier și Mașini de Imprimerie	638 475	638 475
352 816	Cheltuieli de Administrație	216 452	302 757
95 948 395	Depozite libere	110 662 499	110 651 049
9 600 092	Compturi curente	14 726 328	10 900 902
24 302 773	Compturi de valori	26 006 828	24 685 644
382 207 374		427 824 319	432 992 351
	PASIV		
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
21 373 442	Fond de rezervă	23 051 453	23 051 453
3 222 588	Fondul amortisării imobilelor și material	3 473 646	3 473 646
247 524 790	Bilete de Bancă în circulație	276 120 090	281 218 850
1 646 498	Profituri și pierderi	2 077 070	2 077 070
491 661	Dobânzi și beneficii diverse	439 561	520 283
95 948 395	Depozite de retras	110 662 499	110 651 049
—	Conturi Curente	—	—
382 207 374		427 824 319	432 992 351

Scomptat 5‰.

*) Dobânda 5‰.

Cele mai bune briciuri pe lume!

sunt briciurile regătite din
cel mai bun oțel Englez.

Ori și cui se trimite gratuit preț-curant.

Adresa exactă:

Grauer Mihály

Köbánya 13.

PREȚURILE:

Brici Englez 1 fl. 20 cr.
Brici Transwaal 1 fl. 50 cr.
Brici Japán 2 fl. 50 cr.
Peatră de ascuțit — 50 cr.

Mare deposit de:

Săpun, sapunioară și pimssel.

!! CEREȚI PREȚ-CURANT GRATIS !!

Un candidat de avocat
cu praxă bună află aplicare la mo-
ment pe lângă condițiuni favorabile
în cancelaria lui

Dr. Hariton Pralea.
adv. în Sárkány.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archid. Iosif No. 2 (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar 1.200.000 — Cor.
Fond de rezervă 900.000 — Cor.

Depuneri spre fructificare 6.000.000 — Cor.
Circulațiunea anuală . . . 150.000.000 — Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre
care eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere
și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni
de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar
pentru depunerile elocate pe timp mai
lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei
depuse: plătește deponenților 4½% și 5%
interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de
interese o plătește institutul seperat.

Depunerile până la zece mii de coroane, după
starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

scontează cambii și acordă credite
cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordăază împrumuturi hipotecare pe case de închirial
și pe proprietăți de pământ.